

Milyenek a modern fólia-tekercsvágók?

Sári István

Röviden: olyanok, amelyek minden feltűnés nélkül szolgálják ki az egyre termelékenyebb 300–500 méter/perc sebességű, az új munkákra hatékonyan beálló, nagy kibocsátású flexó- és mélynyomó gépeket. Tudják kezelni az egyre változatosabb fizikai paraméterekkel rendelkező anyagféléseket, akár a nyúlós 20 mikron alatti fóliáktól indulva egészen a már majdnem merev, vastag fóliaanyagokig.

A tekercsvágók lelke a pályafeszesség-szabályozás. A feszességet a jól bevált bólintóhenger érzékeli a letekerkeselési oldalon, és föl-le mozogva egyenlíti ki a pályafeszességet a letekerkeselés mögött. A bólintóhenger jele alapján pneumatikus fék fékezi a letekerkeselést. Minél szélesebb a fék munkatartománya, illetve minél kisebb erővel is képes fékezni, annál szélesebb a feldolgozható anyagok tartománya is. Ha a fékerő minimálisra állítható, akkor a tekercsvágó képes a húzásra deformálódó, szakadó, többnyire nagyon vékony anyagokat is károsodásmentesen az anyatekercsről letekerni, és a gép vágóegységébe egyenletesen behúzni. Jó példaként említhetők az olasz Bimec cég ST gépei, amelyeken a feszítési tartomány 10 és 500 Newton között választható.

A modern tekercsvágók tengely nélküli letekerkeselővel rendelkeznek, így a beállítás gyors, a nyomdagépről, kasírozásból jött tekercek a padlósíntól felemelhetők, többnyire hidraulikusan meghajtott stabil emelőkarokkal a letekerkeselési pozícióba. A letekerkeselés vagy a feltekerkeselő állomásokkal egy oldalon van, ekkor a gép kezelője mind a le-, mind a feltekerkeselést követni tudja, vagy kétoldalas a gép, azaz a letekerkeselő az egyik, a feltekerkeselő a másik gépoldalon dolgoznak. Ez utóbbi megoldást általában akkor választják, ha nagyobb átmérőjű tekerceket kell mind le-, mind feltekerkeselni. A letekerkeselés iránya változtatható, a pályafűzéstől függően.

Meghajtott tengely a tekercsvágókon a vágómű alsó és felső tengelye, ha felül-alul körkéses, úgynevezett ollós vágásról van szó. A késtartók rögzítése lehet mechanikus vagy pneumatikus.

Ez utóbbiak drágábbak, de hatékonyabb munkát tesznek lehetővé, mert a késtartók rögzítése és oldása, elcsúsztatása az új vágási pozícióba a pneumatikus tengelyen jóval gyorsabb, mint a mechanikusan rögzített felső késtartóké. Lényeges még az alsó kések rögzítése is. A korszerű gépeken ez történhet alumínium távtartó gyűrűk nélkül is, ha a vágandó pályát két tereletengely megtartja.

Elterjedt vágási mód még a pengés vágás is. Itt a felső késtartók ipari pengével vannak felszerelve, míg az alsó kés többnyire milliméterosztású nutos szegmensekből áll. A pengés vágási móddal is jó vágási minőséget lehet elérni, de sok kényes anyagnál a vágás sebessége itt alacsonyabb a körkéses vágási módszerhez viszonyítva.

A korszerű tekercsvágókon talán a legtöbb fejlesztés az utóbbi években a feltekerkeselő egységekben jelent meg. Ezek fóliák vágásánál minimum kéttengelyesek. A jellemzően kisátmérős kiserelésekhez előszeretettel alkalmaznak automataváltós revolveres feltekerkeselőket, amelyeknél egy-egy feltekerkeselőműben 180 fokkal elforgatható kéttengelyes feltekerkeselő állomást alkalmaznak. Amíg az egyik tengely tekerkesel, addig a másik 180 fokkal kifordítva rácsatlakozik a késztekerceket átvevő – rögzítési pontja körül elforgatható – késztermékállványra. Ennek az állványnak a két karjára – a pneumatikus cséverögztítés oldása után – a gép kezelője egyszerűen áthúzza a kész tekerceket.

A korszerű feltekerkeselők talán leglátványosabb gépelemei a frikciós gyűrűk. Ezek pneumatikus tengelyre rögzíthető vákuumos gyűrűk, amelyek a gyűrűk felületéből kiemelkedő golyókat tartalmaznak. Ezek a golyók vagy erősen kinyomódnak, és a papírcsévék belső felületét erősen „megfogva” átadják a feltekerkeselő tengelyekről a meghajtást a csévéknek, és ezzel

a feltekerceselendő tekercecseknek, vagy éppen beljebb húzódva engedik, hogy a csévék valamelyest megcsúszzanak a frikciós gyűrűkön, a tengely forgásához képest a csévék lassabban forognak valamelyest. Ezzel csökkentik a feltekerceselt pályában a húzást, a feltekerceselés lazább. E rendszer finom szabályozása lehetővé teszi a pálya szélességében eltérő vastagságú anyagok egyforma feszességű feltekerceselését. A frikciós gyűrűk eltérő megcsúszása révén a vékonyabb vagy valamivel vastagabb fóliapályákat is képesek kezelni, a tekercecsek egyformán és egyenletesen „kemények”, nincs kiteleszköpo-sodás, szétcsúszás vagy az eltérő vastagságból adódó eltérő lazaság a tekercecsek homlokoldalán. Ezek a minőségi ismérvek feltétlen szükségesek a csomagolóanyagokat felhasználó üzemekben. Egyrészt egyre vékonyabb, kényesebb anyagokat alkalmaznak a felhasználók, másrészt a csomagológépek egyre gyorsabbak, az egyenletes tekercesfeszesség pedig a folyamatos futáshoz nélkülözhetetlen.

Frikciós gyűrűkkel akár 400–600 méter percenkénti sebességgel is futtathatók a legkényesebb monófoliák vagy laminált, coextrudált anyagkombinációk. A régebbi gépekhez képest viszont lényeges követelmény, hogy a feltekerceselésnél alkalmazott papírcsévéknek jó és egyenletes minőségűeknek, korrekten, rojtmentesen vágottnak kell lennie, hiszen a feltekerceselési folyamatban egy finoman hangolt kuplungrendszer részét képezik.

A korszerű tekercesvágókon általában megtalálunk több olyan megoldást, ami a hatékony munkát elősegíti. A feltekerceselő csévék pozicionálását lézerezény segíti, egy-egy fényforrás milliméter-beosztással ellátott rudazaton elhúzza megmutatja a felső tengelyen egy adott csévé végét, a másik tengelyen a pozicionálási hely kezdetét.

A letekerceselő állvány mögött szélszabályozó

működik, ami a pálya oldalpontos bevezetését teszi lehetővé a vágóegységbe. A pályaszélvezérlés érzékelheti a pályaszélt, de kamerával érzékelheti a nyomatot is, akár megszakított vezetőcsíkot is követhet. Megfelelően megválasztott és beállított érzékelőkkel az átlátszó anyagok is kezelhetők.

A tekercesátmérő növekedését, az abból adódó eltérő tekerceselési keménység változását számítógép vezérli. A szükséges pályafeszességet a frikciós gyűrűkre adott levegőnyomás közvetlen a gyűrűk csúsztatása révén szabályozza. Különböző anyagokra a feltekerceselési jellemzők (az indulási pályafeszesség, majd a feltekerceselés során a pályafeszesség programozott változása) egyszerűen, érintőképernyőn beállíthatók, és a tekercesvágó számítógépes memóriájában eltárolhatók. A számítógép távfelügyelhető, s a gépgyár vagy más megbízott szervizelő részleg modemen keresztül ellenőrizheti a gépet. A már korábban is említett késztekercesátvevő állványzat jelentősen növeli a munka hatékonyságát: a kész tekercecsek pillanatok alatt áthúzóhatók a feltekerceselő tengelyről a befordított állványzat tartórúdjára, indulhat a gép, majd futás közben a gép kezelője leveszi az állványzatról a kész tekercecseket. Maga az új tekercecsek befűzése is gyors: a tekerceselési folyamat végén a pályák szétvágását követően az egyes pályákat pneumatikusan működtetett rögzítő csipeszek fogják meg, amelyekből a pályavégék áthúzóása és rögzítése a csévékre gyorsan megtörténik. A hatékonyságot növeli, illetve az áttekerceselők képességeit növeli a toldóasztal alkalmazása. A toldóasztalon a gép kezelője kivághatja az előző munkafolyamat során bejelölt selejtes pályaszakaszokat, illetve motívumpontosan illesztheti a vágott pályadarabokat, így a csomagológépeken tovább csökkenthető a leállítások, zavarok száma.

UTAZZON VELÜNK A DRUPÁRA!

Egyesületünk hagyományosan részt vesz a drupán nemcsak mint kiállító, hanem a szakmai utaztatások specialistájaként is. Több száz kolléga utazását szervezte egyesületünk az elmúlt évtizedekben.

print media messe
drupa

Honlapunkon (www.pny.me.hu) megtalálja egyéni és csoportos utazási ajánlatainkat.

Ha nem is velünk utazik, de felkeresi a vásárt, feltétlenül látogasson el a 72G31 standunkra.